De nachtmannetjes

Eetie van Rees

bron
Eetie van Rees, *De nachtmannetjes*. W. van Hoeve, Deventer 1946

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/rees028nach01_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de gebruiksvoorwaarden.

dbnl digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren

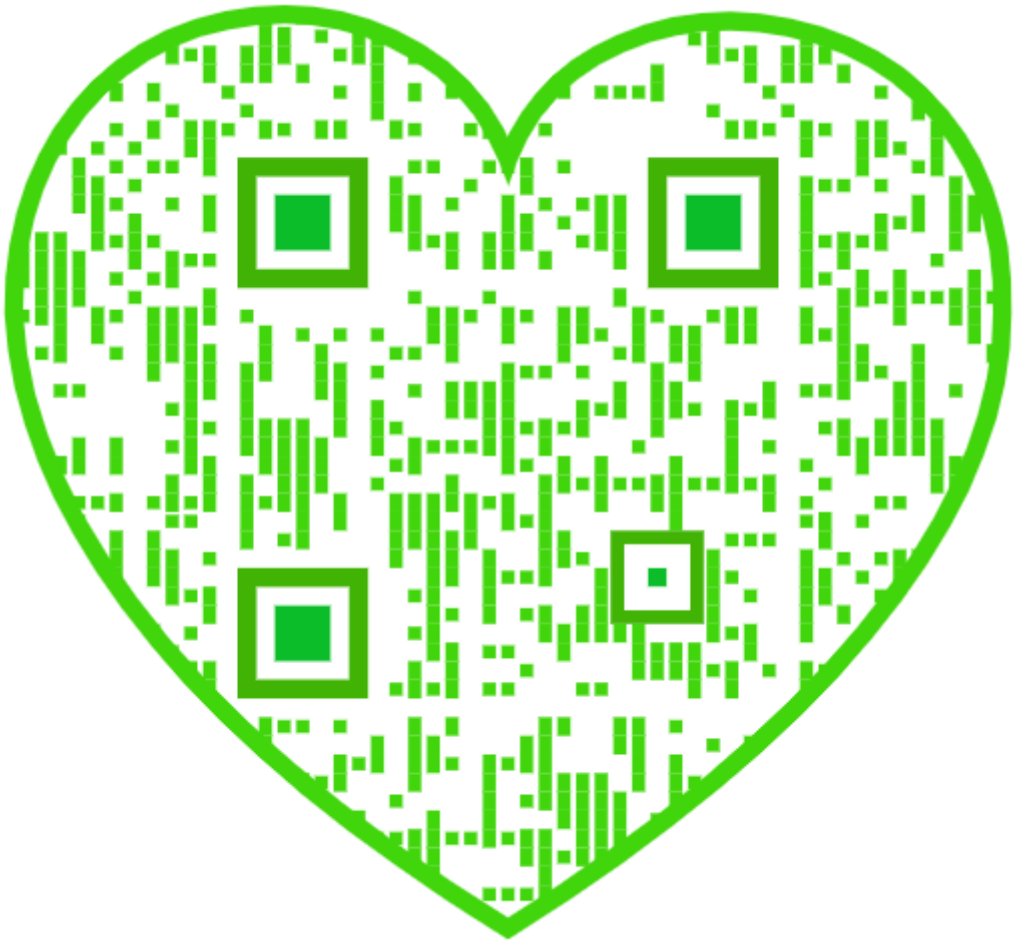

EvR

De nachtmannetjes

‘Kom Marjolijntje, ga naar je kamer. Het is hoog tijd dat je naar bed gaat,’ zei mammie.

Maar Marjolijntje had niks geen zin om te gaan slapen, het was zulk mooi weer. En toen mammie even later met een kennis bij het hek stond te praten, slipte de kleine stouterd weg door de keukendeur en sloop door het achterpoortje naar de landweg achter het huis, waar zoveel mooie bloemen groeiden. Zie je, daar stonden er al een paar.

Marjolijntje bukte zich om ze te plukken, toen zij tussen het gras opeens iets zag bewegen. Zij dacht, dat het een muisje was, of misschien ook wel een jong konijntje, ze kon het niet erg goed zien, want het begon echt al donker te worden.

Maar toen ze goed keek, zag ze opeens dat het drie kleine mannetjes waren. Heel klein waren zij en ze hadden grappige, ronde, pluizige lijfjes; of dat hun jasjes waren, of werkelijk hun lijfjes kon zij niet goed meer onderscheiden. Zij hadden ook lange, dunne staartjes, als muizen en ze hadden wijze gezichtjes.

Marjolijntje ging op de grond zitten om hen beter te bekijken.

‘Wie zijn jullie? Wil je wat met me spelen?’ vroeg ze zachtjes.

‘Wij zijn de nachtmannetjes. Daarom kunnen wij nu niet met je spelen, je slaapt niet. Waarom lig je nog niet

in je bed en slaap je niet?' antwoordden de mannetjes en hun stemmen klonken vaag en fluisterend, alsof de wind door de grashalmen woei.

Marjolijntje kreeg een kleur, ze was blij dat het al zo donker was, zodat niemand dat kon zien.

'Ik had er geen zin in, het is zulk mooi weer,' bekende ze. 'Dan zou ik nou maar gauw naar bed gaan. Als je slaapt, komen we bij je en dan zullen we je allerlei leuke, aardige dingen laten zien,' fluisterden de nachtmannetjes en waren meteen verdwenen in de schaduw van een groot blad.

Nu liep Marjolijntje zo gauw ze kon naar huis en meteen naar boven, naar haar kamer. Het duurde vanavond niet zo lang als anders, vóór zij onder de dekens lag.

'Nachtmannetjes, ik lig in bed. Kom gauw,' fluisterde zij slaperig.

'Hier zijn we al,' klonken hun stemmetjes, die nu opeens helder leken.

'Ga mee, dan zullen we je aardige dingen laten zien.' Hoe het ging wist Marjolijntje niet en het kon haar eigenlijk ook niet schelen. Maar opeens was ze in haar nachtgoed met de mannetjes in een hoge boom.

Heel bovenaan, op een hoge tak was een nestje, waarin een klein uiltje zoet lag te slapen. Wat lager zag ze een grote, jonge vogel, het leek wel een kraai of zo iets, die hard zat te schreeuwen.

Het tweede uiltje vloog boos naar beneden.

'Wees toch stil, schreeuw niet zo, je maakt mijn vrouwtje nog wakker. Waarom ga jij ook niet slapen, zoals alle

EvR

kleine vogels behoren te doen?' siste hij, als een boze poes.

'Ik schreeuw niet, ik zing een mooi liedje, hoor je dat niet?' zei de jonge kraai verontwaardigd. 'En ik heb nog geen zin om te gaan slapen, het is zulk mooi weer.' Marjolijntje voelde, dat ze weer een kleur kreeg; precies hetzelfde had zij kort geleden ook gezegd.

Het kleine kraaitje schudde brutaal de paar veertjes in zijn gek staartje en begon weer te 'zingen' zoals hij dat noemde en het uiltje bleef boos tegen hem sissen.

'We zullen maar weggaan,' zei het eerste nachtmannetje haastig. 'We houden helemaal niet van boze kinderen en boze beesten. Die kunnen we ook onmogelijk mooie dromen geven. Ga maar gauw mee, wij weten iets veel aardigers dat we je zullen laten zien.'

Twee van hen grepen elk een hand van Marjolijntje, terwijl de derde een vinger op haar hoofd legde en vóór ze goed wist wat er gebeurd was, zat ze in het gras.

'Ik hoor muziek,' fluisterde ze.

'Ja,' knikten de mannetjes glimlachend. 'Kijk maar goed.' Het meiske keek dus aandachtig om zich heen en toen had ze *bijna* hard in haar handen geklapt. Gelukkig bedacht ze zich nog net op tijd.

Want daar, vlak bij haar, onder een bosje hoog gras, zag zij verschillende vliegjes en torretjes met elkaar dansen, terwijl een van hen, die wat groter was, op een heel klein viooltje speelde. Dat was de vreemde muziek die ze had gehoord; een paar toontjes maar, die telkens terug kwamen, heel hoog en fijn.

Marjolijntje kneep haar handen maar stijf tegen elkaar, want die dansende, springende beestjes waren bijna *te* lief om waar te zijn.

'Oh,' fluisterde ze verrukt. 'Zie je wel, ik heb altijd gezegd dat torren en vliegjes gezichtjes hebben.'

'Natuurlijk hebben zij gezichtjes, bijna alle dingen hebben gezichten, als je dat maar kunt zien en dat kan lang niet iedereen.'

Voorzichtig bukte het kind zich voorover om beter te kijken. 'Ze hebben wel rare gezichten, hoe komt dat?' vroeg zij, een beetje teleurgesteld.

'Je moet niet vergeten dat het nacht is Marjolijntje en dat je droomt,' zei het nachtmannetje ernstig en zijn twee broertjes knikten even ernstig mee.

'De beestjes dromen ook, zij zien zichzelf op deze manier; en jij droomt, dat je hun dromen ziet, begrijp je?'

Marjolijntje knikte. Zij begreep het eigenlijk helemaal niet zo erg goed, maar het zou wel waar zijn zoals de mannetjes haar dit vertelden. En eigenlijk kwam het er ook niet veel op aan waarom zij er zo uitzagen.

Zij vond die beestjes schattig, met hun mooi gekleurde jasjes, waarop allerlei bonte strepen en stipjes waren getekend. Of misschien hadden zij die wel geborduurd, dat kon ze niet duidelijk zien.

Zij bleef een poos zitten kijken, toen hield de muziek opeens op en alle insecten vlogen weg.

Dat was wel erg jammer, maar er was vast nog veel meer te zien. Zij stond dus op en stapte verder op haar pantoffeltjes. Het was wel raar, dat die helemaal niet nat

DOKTER
E.v.R

EvR

werden van de dauw, maar toen bedacht ze opeens dat het immers een droom was?

Zo kwam ze aan een holle weg, waar ze in de berm een holletje zag onder een wortel en een handwijzer, die daarheen wees, waarop met grote letters stond: ‘DOKTER’.

En verder was er niks.

Verbaasd stond ze naar dat hol te kijken, toen er twee kleine eendjes aankwamen. Moesten die de dokter raadplegen, waren zij ziek? De een ging dadelijk op de grond op zijn rug liggen en deed zijn ogen dicht, terwijl de tweede stil bij zijn vriendje ging zitten wachten, met een ongelukkig gezicht.

Wat deden ze daar toch?

Toen kwam er weer een diertje, zoals Marjolijntje nog nooit had gezien. Was het een hondje? Maar waarom had het dan zo'n lange snuit?

Nieuwsgierig vroeg zij daarnaar.

‘Begrijp je dan niet dat het arme, kleine hondje kiespijn heeft?’ legde het tweede nachtmannetje uit en hij keek meewarig naar het vreemde dier. ‘Zelfs in zijn slaap voelt hij het en droomt nu, dat zijn bek wel vijfmaal zo groot en zo lang is als anders. Hij probeert telkens, om enkel maar te denken aan de mooie halsband, die hij vandaag pas heeft gekregen, maar toch voelt hij aldoor die nare kies.’

Meelijdend stond Marjolijntje op, om het hondje wat te gaan aaien en troosten, toen zij uit het hol een allervreemdst dier zag komen.

Hij had een prachtig gekleurd vest aan en helemaal geen armen of vleugels, of hij moest die onder dat vestje verstopt hebben. Maar wel had hij heel grote, bolle ogen, waarmee hij aandachtig naar de zieke beesten keek en een enorme, lange snavel.

‘Wie is dat?’ vroeg Marjolijntje, een beetje verschrikt.

‘Dat is de beestendokter,’ antwoordden de nachtmannetjes. ‘En hij is erg knap.’

‘Maar waarom heeft hij dan zo'n grote snavel?’

‘Dat is zijn mond,’ zei het derde nachtmannetje, dat tot dusver nog niets had gezegd. Blijkbaar vond hij het woord ‘snavel’ niet beleefd genoeg voor iemand die zo knap en wijs was.

‘Hij moet zoveel aan de dieren vragen over hun kwalen en hun raad geven. De hele dag moet hij zijn mond gebruiken, daarom droomt hij nu dat die zo groot is. En hij kijkt aldoor naar gewonde pootjes of gescheurde vleugeltjes en hij moet ze *goed* bekijken, om te weten hoe alles weer heel en beter gemaakt moet worden, daarom heeft hij zulke grote droom-ogen.’

De dokter, (Marjolijntje wist nog altijd niet wie hij eigenlijk was) keek met zijn grote, bolle ogen van het ene dier naar het ander en dat scheen hen al een boel op te monteren en goed te doen.

Het eendje dat op de grond lag, deed zijn ogen tenminste open en stond weer op. En toen hij naar de zieke kies keek, kromp de lange snuit van het kleine hondje aanmerkelijk ineen.

Ja, het was werkelijk een knappe dokter.

EvR

E.R

Tegen elk van de zieke beesten sprak hij lang en ernstig, maar Marjolijntje kon onmogelijk verstaan wat hij zei. Het was of hij enkel klepperde met die lange snavel.

O nee, ze mocht niet zeggen ‘snavel,’ dat was onbeleefd, ze moest zeggen ‘mond’.

Toen zij weer naar die zonderlinge mond wou kijken, was de dokter met zijn bonte vestje weer in het hol gegaan en de zieke beesten waren ook weg, ze wist niet waarheen.

Wat zouden zij nu gaan doen?

Zij wilde hierover juist gaan praten met haar kleine geleiders, toen een konijntje met een rood jasje tot vlak voor haar pantoffels sprong en onbevreesd naar haar opkeek. ‘Het koetje van Jantje Best laat je vragen of je op haar theepartij wilt komen,’ vroeg hij beleefd.

Marjolijntje aarzelde; ze hield wel van bijna alle beesten, maar koeien and zij toch altijd een beetje eng gevonden. Ze waren zo groot en log en hun horens zagen er zo puntig uit. Nee ze zou maar niet naar die theepartij gaan; stel je voor dat ze daar alleen tussen een heleboel koeien moest zitten.

Het konijntje zag haar aarzeling wel en zei: ‘Kom maar, ik ga er ook heen en allerlei andere beesten ook, het zal erg leuk zijn.’

‘Maar een koe is zo groot,’ Marjolijntje was nog niet gerustgesteld.

Het konijntje lachte. Dat was ook iets, dat zij nog nooit had gezien, een lachend konijn! Zijn lange knaagtanden kwamen opeens helemaal naar voren en leken reusachtig groot in zijn smal gezichtje.

‘Het koetje van Jantje Best is heel klein, tenminste in haar droom, dáár hoef je heus niet bang voor te zijn.’ Nou, dan wou Marjolijntje heel graag naar de theepartij gaan, besloot zij.

‘Het is hier nog een aardig eindje vandaan,’ legde het konijntje uit. ‘O, niet voor mij,’ en hij keek vol trots naar zijn lange achterpoten. ‘Daarom zal je gehaald worden met een paardje. De grote rups zal je op haar rug nemen, ze zal zó wel hier zijn.’

Daarmee huppelde het konijntje verder, om nog meer invitaties rond te brengen.

Marjolijntje keek naar de nachtmannetjes.

‘Gaan jullie niet naar die partij? Waarom heeft het konijntje jullie niet gevraagd?’ vroeg zij, een beetje teleurgesteld dat haar vriendelijke kameraadjes niet mee zouden gaan.

‘Omdat alle beesten weten dat wij geen taartjes of zulke dingen eten,’ was het antwoord.

‘Maar waar leven jullie dan van?’

‘Van schaduwen en van wijsheid, Marjolijntje.’

Zij schudde haar blonde krullen, dát begreep ze helemaal niet, *zij* hield veel meer van koekjes en taartjes.

Daar kwam de grote rups al om de hoek. Ze had wel heel korte pootjes, maar zij had er een heleboel. En omdat er vannacht een klein meisje op haar rug zou rijden, had zij zich een paardenhoofd gedroomd, dat stond zo echt. ‘We komen je straks weer halen,’ beloofden de nachtmannetjes en dat vond het kind een grote troost.

Moedig klom ze op de rug van de rups, die dadelijk al

EvR

haar poten begon te verzetten. Dat was een raar gevoel en Marjolijntje dacht eerst, dat ze nooit zou kunnen blijven zitten. *Dan* zat ze boven op een bult en *dan* zonk zij ineens weer naar beneden. Maar je went aan alles en na een poosje vond zij deze manier van rijden toch wel aardig.

Zij kwamen door een mooie tuin met rozen en andere mooie bloemen, waarin een grappig klein meneertje rondwandelde, met een kever aan een stuk spinrag gebonden, alsof het zijn hondje was. Maar Marjolijntje kon niet goed naar dat alles kijken, want zij moest erg goed opletten dat ze niet van haar rups-paard afrolde.

Op het gras was een mooi kleed uitgespreid, waaromheen allerlei dieren zaten; daar hield de rups stil.

'Welkom Marjolijntje, ga maar zitten waar je wilt en neem een taartje,' zei een zware stem en Marjolijntje merkte verwonderd, dat die kwam uit de mond van een heel klein koetje.

Zij ging zitten naast een aardig jong vogeltje met lieve, pluizige veertjes op zijn kopje en keek de kring eens rond. Daar zat haar vrindje, het konijntje, naast een aardmannetje en er was ook een lijstertje met een mooie groene broek en een beeldig, gestreept vest.

'Waarom heeft dat koetje het hoofd van een mens en waarom is het zo klein?' vroeg ze fluisterend aan haar buurman, terwijl zij op een lekker koekje knabbelde.

'Omdat ze zo erg veel van haar baas houdt, die zo goed voor haar zorgt,' piepte het vogeltje.

‘Zij droomt elke nacht over hem en zo heeft zij zich zijn hoofd op zichzelf gedroomd.

En zolang zij leeft, heeft iedereen haar “het koetje van Jantje Best” genoemd, dus *denkt* ze dat ze erg klein is. Zij heeft zich ook de hand van haar baas gedroomd, omdat zij het zo heerlijk vindt, wanneer hij haar tussen de horens krauwt.’

Marjolijntje knikte, terwijl zij een heerlijk taartje nam, met een rode kers middenin. Zij begon nu werkelijk wat te begrijpen van die dromen.

De lijster verslikte zich aan een koekjeskruimel en stond haastig op.

‘Je taartjes zijn heerlijk koetje, maar waarom heb je er niet een páár wormen bij gedaan, die glijden zo heerlijk door je keel,’ zei hij en stak zijn vleugels in zijn zakken, zodat hij er erg grappig uitzag, vond Marjolijntje.

‘Niemand anders houdt hier van wormen,’ antwoordde het koetje van Jantje Best en wuifde met haar hand.

‘Dan ga ik er eerst een paar zoeken, om die kriebelige kruimels weg te werken.’ De lijster zette grote, ronde ogen op, - zeker als groet - en vloog weg.

‘Hij heeft niet eens bedankt, ik vind niet dat hij erge goede manieren heeft,’ mompelde Marjolijntje en nam nóg een taartje.

De plaats van den lijster werd dadelijk ingenomen door een jongetje in een heel kort nachthemdje, dat hard was komen aanhollen en nu zo vlug begon te eten als hij kon. ‘Natuurlijk is hij te laat naar bed gegaan,’ dacht Marjolijntje en vergat helemaal, dat zij dat zelf ook zo graag deed.

Ineens stond iedereen op. De kopjes waren leeg en de schaal met gebakjes ook; de theepartij was over.

Marjolijntje boog maar beleefd voor het koetje toen zij bedankte voor de prettige partij; ze vond het griezelig om dat wuivende droomhandje te grijpen.

‘Nu ben je toch niet meer bang voor koeien hé?’ lachte de wonderlijk zware stem.

‘Wie zou haar dat hebben verteld? Het konijntje zeker,’ dacht Marjolijntje, maar zij zag meteen het eerste nachtmannetje als een schaduw tussen de struiken glijden en haastte zich om haar vriendjes op te zoeken.

‘Nou gaan we naar de Bovist,’ vertelden zij, haar weer bij de hand nemend.

‘Wat is een Bovist?’ vroeg het kind; daar had ze nog nooit van gehoord.

‘Een paddenstoel, Marjolijntje, ‘Maar pas op dat je daar nooit een stukje van in je mond steekt, dan zou je erg ziek worden,’ waarschuwden de mannetjes ernstig en meteen stonden zij bij een holle boom, waarvoor de Bovist hunkte op vier dunne pootjes. Zij had zo'n aardig, dik gezicht dat het meisje haast niet kon geloven, dat zij haar ziek zou kunnen maken. Toch geloofde zij alles wat haar vriendjes haar vertelden, daarom raakte zij haar niet eens aan. Ze keek alleen aandachtig naar die vier pootjes. ‘Kan je daarmee wandelen?’ vroeg ze nieuwsgierig.

‘'s Nachts wel, dan loop ik door het hele bos, maar als de haantjes kraaien, plakken ze aaneen tot één poot en moet ik de hele dag blijven staan waar ik ben. Daarom zeggen de mensen, dat paddenstoelen in één nacht groeien,

maar dat is niet zo,' fluisterde de Bovist en lachte, tot haar dikke wangen nog ronder leken.

Daar kwam een speelgoedbeertje aan, dat hardop geeuwde. Hij had ook de hele nacht met de beestjes in het bos gespeeld, want zijn baasje had hem buiten laten liggen. 'Ik zoek een holletje om te gaan slapen, weten jullie niet een goed plekje voor me?'

De nachtmannetjes lachten stilletjes voor zich heen en het klonk weer als geritsel.

'Ga maar naar de berg van Sintantree,' zeiden ze. 'Volg de beesten van het bos maar. De meeste nachtvlinders en de dieren, die in het donker buiten spelen, gaan tegen de morgen daarheen om veilig te slapen.

Maar haast je, de haantjes zullen heel gauw gaan kraaien. Daarom zullen wij jou ook terug brengen Marjolijntje.' Dat was heel erg jammer vond het kind, zij zag en hoorde juist zoveel aardige en wonderlijke dingen.

'Wanneer je altijd op tijd naar bed gaat en dadelijk gaat slapen, komen we vast nog eens bij je,' beloofden de nachtmannetjes.

Daar kraaide een haantje en even daarna een tweede. Marjolijntje deed haar ogen open, - in haar eigen bed.